

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

ՀԱՆՐԱՊԵՏ ԱՄԵՆ. Տ. ԴԱՄԻԱՆՈՍ
ՅՈՒՆԱՅ ՊԱՏՐԻԱՐԻՆ ԵՐՈՒՍԱԿԵՄԻ

Յունաց Երուսաղէմի Պատրիարքը Ամեն. Տ. Դամիանոս վախճանեցաւ օգոստոս 14-ին, ուրբաթ օր, իր 84 տարեկան ալեորեալ հասակին մէջ աստիճանական կախուածէ։

Ն. Ամեն. Տ. Դամիանոս Պատրիարքը ծնած է 1848-ին, Սամոս Գաւառի տարեկանին Երուսաղէմ կուգայ և Ս. Գարուբեան միաբանի Կ'ըլլայ 1877-ին քահանայ և 1891-ին եպիսկոպոս կը ձեռնադրուի. նախապէս չորս տարի Թիֆլիս մնացած էր իբր Պատր. Ներկայացուցիչ։ Ասկէ յետոյ ատեն մը իբր Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ՝ կը մնայ ի Կ. Պոլիս։ 1891—1897 թիվներէ մի տեսչութեան պաշտօնը կը վարէ։ 1896-ին կը մեկնի Թուսիա, մասնակցելու համար Նիկիայի Բ. Գարի օծման։ Տարի մը ետք Երուսաղէմի Տեղապահ կ'ընտրուի և նոյն տարին օգ. 15-ին Յոյն Պատրիարքութեան Աթոռը կը բարձրանայ։

Ն. Ամեն. Տ. Դամիանոս փոթորկայոյց պատրիարքութիւն մ'ունեցած է։ Օսմ. Սահմանադրութեան հրատարակութեան տարիէն, 1908-ին, Պաղեստինի Որթոդոքս արարներուն և Պատրիարքութեան միջև խնդիրներ կը ծագին։ Պատրիարքին հետեւած ուղղութիւնը ընդհանուր զբաղւածութիւն կը պատճառէ Յոյն Միաբանութեան մէջ, որ զայն զեկտմբերէն մինչև փետրվար (1909) կ'աթոռադրէ։ Կ. Պոլսոյ և Ալեքսանդրիոյ Պատրիարքները կորովի կերպով կը պաշտպանեն Միաբանութիւնը, որ սակայն կառավարութեան և ուրիշ ազդակներու առջև տեղի տալով կը հաշտուի կարգութեան և իր Պատրիարքին հետ։ Մեծ պատերազմի վախճանին, երբ Ն. Ա. Տ. Դամիանոս Դամասկոս տարուած էր, Երուսաղէմի յոյն Միաբանութեան կողմէ նոր ջանք մը կ'ըլլայ Պատրիարքը ձգելու. բայց այս անգամ դարձեալ փորձը անյաջողութեան կը մատուցի՝ Սահմանադրական Օրէնքին մէջ (1875) Պատրիարքի ամբաստանութեան լիարարեալ յղուած մը գոյութիւն չունենալուն հետեւանքով։

Ամեն. Տ. Դամիանոս Պատրիարքը եղած է յարատեւ և կորովի կրօնապետ մը։ 1922-ին, իր Պատրիարքութեան 25-ամակին տօնախմբութեանց առթիւ Անդրկով թագաւորէն ստացած է Կ. Բ. Ե. (Աստու Բրիտանական Կայսրութեան) տիտղոսը, (որ եօթ տարի ետք Հանգուցեալ Դուրեան պատրիարքին ալ շնորհուցաւ)։ Իր շրջանին էր որ Պաղեստինի յոյն Որթոդոքս Եկեղեցւոյն Խառն ժողովը ստեղծուեցաւ 1909-ին։ Նաև՝ Անդրկովական կառավարութեան կողմէ Տնտեսական Ցանձախումը մին ալ Յունաց Վանքին մատակարարութիւնը ձեռք առաւ թուականէս տաս տարի առաջ, և տակաւին կը զորէ՝ Պատրիարքարանին մեծագումար պարտքերը մաքրելու նպատակաւ։

Հանգուցեալ երջանկայիշատակ Տ. Դամիա-

նոս Պատրիարքը Հայոց Վանքին և Միաբանութեան հետ հաշտ և սիրալիր յարաբերութիւններ մշակած է։

Թաղման կարգը տեղի ունեցաւ 15 օգ. շաբաթ օրը, ժամը 3-ին, Յունաց Վանքի Ս. Կոնստանդինոս և Ս. Հեղինէի եկեղեցւոյն մէջ, հանդիսապետութեամբ Գեր. Տ. Կեկաղիոն Արքեպիսկոպոսի, որ Պատրիարքին վախճանած օրն իսկ Տեղապահ ընտրուած էր։ Հանգուցեալ Պատրիարքը հանդիսական վառաւոր զգեստներով նստեցուած էր աթոռի մը վրայ սաղաւարտի դուխա Ս. Գարուբեան յունաց Տեսուչը կարգաց զամբանական մը։

Արարողութեան ներկայ էին, եւ յետոյ յուզարկաւորութեան հետեւեցան Հոգեւոր պետեր կամ անոնց Ներկայացուցիչները, Բարձր Կոմիսսիոյ ներկայացուցիչը, Երուսաղէմի Կառավար. չին Տեղակալը, Հիւպատոսներ և բազմաթիւ պաշտօնական անձեր։ Հայոց Պատրիարքարանին կողմէ ներկայացան Գեր. Տ. Մկրտիչ Նոյս. և Հոգ. Տ. Տ. Գէորգ, Սուրէն և Գարգե վարդապետները և Պատրիարքարանի Դիւանապետը։

Օծման արարողութիւն չունի Յոյն Եկեղեցին. հետեւաբար, եկեղեցական դասը ննջեցեալին ձեռքերն ու հակառու համբուրելէ ետք՝ դուրս բերին զայն եկեղեցիէն և սկսաւ յուզարկաւորութիւնը։

Ամբողջ Յոյն Միաբանութիւնը, արքեպիսկոպոսներէն մինչև միաբան վանականներ կազմած էին երկար թափօր մը։ Հանգուցեալին բազմաթիւ պատուանշանները կը կրէին բարձրու վրայ ութ քաղցրամանգրիտներ՝ քայլելով Աթոռ-դադալին երկու կողմերէն։ Երբ թափօրը Ս. Յակոբեանց մեր Վանքին աւագ դրան առջև հասաւ՝ ննջեցեալը, որ ամբացուած էր աթոռին վրայ, և նստած դիքքով խաղաղ զիմադրի մ'ունէր, զրուեցաւ վար. եւ Պատր. Տեղապահ Տ. Միաբող Սրբադանին գլխաւորութեամբ, զգեստաւորեալ, և վարդապետ և սարկաւազներով, հանդուսեան կարգ կատարուեցաւ, որուն համար Յունաց Տեղապահը մասնաւոր շնորհակալութիւն յայտնեց։

Ապա թափօրը ուղղուեցաւ Սիոնի Յունաց գերեզմանատունը, և հոն ննջեցեալը ամփոփուեցաւ մասնաւոր գետնափոր դամբարանի մը մէջ, նստած վիճակի մէջ զրուելով դամբարանին մէջտեղէ, որուն մուտքը ապա կամարով ծածկուեցաւ։

Հաղաքներով ժողովուրդ կը հոտէր յուզարկաւորութեան թափօրին և տեղացի և անդրկայի ոտակականներ կ'ուսարաւ կարգ ու կանոն կը պահպանէին։ Եւ քաղաքին փողոցները խնդուեցան բազմութեամբ, անահեկալ շփոթութիւն մը պատճառելով կառավարութեան՝ որ անդիտակ Պատրիարքի վախճանելիքին, նախորդ օրէնէ խտրել արգելած էր, քաղաքական պատճառներով, ժողովրդական հաւաքումները վտարելու մէջ։

Սիոն աղօթքներ և մաղթանքներ կ'ուղղէ առ Բարձրեալը, Սրբադան Հանգուցեալին հոգւոյն ի հանգիստ։

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԸ

ԵՒ ՊԱՏՐԻԱՐԲԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հեռեւեար Ս. Արոսոյ Պատրիարկական ընտրութեան համար Մայր Աթոռի եւ Պատրիարքարանի միջեւ կատարուած պաշտօնական բորակցութիւնն է։—

11085-15

3 յուլիս 1931

ԱՄԵՆԱՊԱՏԻ

Տ. ԽՈՐԷՆ Ս. ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՍ ՄՈՒՐԱՏԵԳԵԱՆ
Տեղակալ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի եւ
Նախագահող Գերագոյն Հոգեւոր Խորհրդի
Ս. ԷԶՄԻԱՆԻՆ

Տեղւոյս Կառավարութիւնը 2 յունիս 1931 թուականի պաշտօնագրով հաղորդած էր Մեզ, թէ Արտարին Գործոց Նախարարը ընդունած է որ երեսադէմի Հայոց Նոր Պատրիարքի ընտրութիւնը կատարուի Ս. Աթոռոյ Միաբանական Ընդհանուր Ժողովին 19 յունիս 1930 եւ 25 դեկտեմբեր 1930 Նիստերու որոշումներուն համաձայն, եւ արդիւնքը տեղեկագրուի իրեն, որպէսզի ընտրուած Պատրիարքին տնօրէնը ներկայացնէ՝ բարձրագոյն հաստատութեան։

Տարւոյս 8 յունիս երկուշաբթի օր Մեր Նախագահութեամբ գումարուած Միաբանական Ընդհանուր Ժողովին մէջ կարողացուեցաւ վերոյիշեալ պաշտօնագիրը, Նախ քան Պատրիարքական ընտրութեան մեղմարկուիլը, Միաբանական Ընդհանուր Ժողովը միաձայնութեամբ Սուրբ Ուխտիս Միաբան հոգևոց եղիպտոսի Հայոց Առաջնորդ Գերաշնորհ Տէր Թորգոմ Ս. Արքեպիսկոպոս Գուշակեանը։

Նորին Բ. Սրբազնութիւնը Միաբանութեան տնօրէնականութեան վերաբերեալ իր Ուխտագիրը (11 Յունիս 1931 թուականի) յղած ըլլալով մեզ, տարւոյս 15 յունիս երկուշաբթի օր Նիստի հրաւիրեցին Միաբանական Ընդհանուր Ժողովը, որ զազանի բըւժարկութեամբ կազմեց Պատրիարքական Ընտրելեաց Հնգանուն Ցանկը։

Հետեւեալ օր, 16 յունիս երեքշաբթի, Միաբանական Ընդհանուր Ժողովը մեր Նախագահութեամբ վերստին Նիստ գումարեց, եւ Ընտրելեաց այդ Հնգանուն Ցանկին վրայէն զազանի բուժարկութեամբ կատարեց Պատրիարքի ընտրութիւնը եւ 41 բուժարկողներու 34-ի ձայնով Սուրբ Աթոռոյ Պատրիարք ընտրեց Գերաշնորհ Տ. Թորգոմ Ս. Արքեպիսկոպոս Գուշակեանը։

Նոյն օրն իսկ այս ընտրութիւնը հեռագրով տնօրէնեցինք Ամեն. Տ. Թորգոմ Ս. Արքեպիսկոպոսին, ինչպէս նաեւ Ձեր Ամենապատուութեան. Կիլիկիոյ Շնորհազարդ Ս. Կաթողիկոսին, Կ. Պոլսի Ամենապատու Ս. Պատրիարքին, տեղւոյն Մեր Դեր. Փոխանորդին եւ արտասահմանի բոլոր Առաջնորդութեանց։

Ընտրութեան սոյն արդիւնքը ամփոփապէս տեղեկագրեցինք տեղւոյս Կառավարութեան, որմէ պատասխան ստացանք, թէ պիտի փութայ Ընտրեալ Պատրիարքին տնօրէն Պաղատանի Բարձր Գոմիսէութեան միջոցաւ ներկայացնել ի բարձրագոյն հաստատութիւն։

Այս ընտրութիւնը ուրախութեամբ ընդունուեցաւ ընդհանուրէն, եւ շնորհաւորական ու խնդակցական

հեռագիրներ եւ նամակներ հասան թէ Ամենապատու Ընտրելոյն եւ թէ Միաբանութեան հասցէներուն Կիլիկիոյ Շնորհազարդ Կաթողիկոսներէն, Կ. Պոլսի Ամեն. Պատրիարքէն, արտասահմանի բոլոր Առաջնորդութիւններէն, պաշտօնական ու անպաշտօն Մարմիններէ եւ ականաւոր ազգայիններէ։

Պարտականութիւն կը համարինք ընտրական սոյն հակիրճ տեղեկագիրը ներկայացնել Ձեր Ամենապատուութեան եւ Պատկ. Գերագոյն Հոգեւոր Խորհրդի։

Ի յունիս Ս. Աթոռոյ Նոր Պատրիարքի ընտրութեան վերաբերմամբ 7 յուլիս 1930 թուականի — համար 10095-27 — մեր տեղեկագրին, կը ներփակենք պատճենը Ս. Աթոռոյ Միաբանական Ընդհանուր Ժողովին 25 դեկտեմբեր 1930 Նիստին մէջ բուժարկած որոշման, զոր Միաբանական հանրագրութեամբ ներկայացուցինք ժամանակին տեղւոյս Կառավարութեան։

Անհունապէս ուրախ ենք որ ամէն կողմէ խանդավառութեամբ ողջունուեցաւ այս ընտրութիւնը եւ վերջաւ սուրբ բողոք Ս. Աթոռէս, որուն վրայ թիշ ժամանակէն պիտի գայ բազմիւ Հանգուցեալ Երջանեալ իշխատակ Տ. Եղիշէ Դուրեան Ս. Պատրիարքի արժանաւոր յաջորդն ու սիրելի աշակերտը, եւ պիտի նուիրէ իր բովանդակ ջանքն ու զործնելութիւնը երեսադէմի Ս. Յակոբեանց Ուխտիս բարոյական եւ նիւթական բարգաւաճումին։

Մատուցանելով մեր եւ Միաբանութեան խորին յարգանքները Ձեր Ամենապատուութեան եւ Պատկ. Գերագոյն Հոգեւոր Խորհրդի։

Ողջունելի սիրոյ, միանք խոնարհ աղօթակից

ՊԱՏՐԻԱՐԲԱԿԱՆ ՏԵՂԱՊԱՆ

(ՍՏՈՐԱԳՐՈՒՄԻՆ)

ՄԵՍՐՈՊ ԵՊԻՍ. ՆԵՄԵՆԱՆ

(Պատճեն)

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ՎԵՀԱՓԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

ՅԵՂ.

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ, ՊԱՏՐԻԱՐԲԻ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅԱՄԲ

ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՀՈԳԵՎՈՐ

ԽՈՐՀՈՐԴ

Թ. 238

4 Օգոստոսի 1931 ամի

Ս. ԷԶՄԻԱՆԻՆ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՊԱՏՐԻԱՐԲԱԿԱՆ ՏԵՂԱՊԱՆ

ԳԵՐԱԵՆՈՐՀ

Տ. ՄԵՍՐՈՊ ՍՐԱԶԱՆ ԵՊԻՍԿՈՍՈՍԷՆ

Ստացանք Ձեր Գերաշնորհութեան տարւոյս յունիս 3 թուականի Թ. 11085/15 գրութիւնը, որով յայտնուած էր թէ յունիսի 16-ին գումարուած Միաբանական Ընդհանուր Ժողովը Ս. Աթոռի Պատրիարք է ընտրել Եղիպտոսի Առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Թորգոմ Արքեպիսկոպոսին։

Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը յայտնելով իւր խնդակցութիւնը յաջող ընտրութեան համար եւ մա-

տուցանելով իւր շնորհաւորութիւնները, լիայոյն է եւ համոզուած, որ Նորին Ամենապատուութիւնը ըստ ամենայնի կ'արգարացնէ մեր եւ ընտրողների յոյսերն ու բաղձանքները իւր բոլոր ջանքերն ու օգտակար գործունէութիւնը Նուիրաբերելով Հայութեան Նուիրական սրբավայր Երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց Ուխտի բարոյական եւ նիւթական րարգաւաճման:

Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը ուրախ է եւ միութարուած, որ Ամենապատու. Տ. Թորգոմ Արքեպիսկոպոսի ընտրութիւնը բերկրութեամբ է ընդունուել ընդհանուրի կողմից, որպիսի գնահատելի հանգամանքը աւելի մեծ չափով պարտականութիւն պիտի զնէ Ս. Աթոռի միաբանութեան վրայ ըստ ամենայնի օժանդակելու եւ աջակցելու Նորինտիր Պատրիարքին իւր գործունէութեան ընթացքում ի պայծառութիւն Ս. Աթոռի:

Յայտնում ենք մեր ցաւը, որ Ձեր հեռագիրը չենք ստացել:

Տեղակալ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի եւ Նախագահող Գերագոյն Հոգեւոր Խորհրդի
(Ստորագրութիւն)
Խ. աղօթականից ԽՈՐԷՆ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՍՈՍ

Քարտուղար
(Ստորագրութիւն)
Կ. ԲՈԶԱՐԵԱՆ

(Պատճէն)

11236-15 27 օգոստոս 1931

ԱՄԵՆԱՊԱՏԻ
Տ. ԽՈՐԷՆ Ս. ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՍՈՍ ՄՈՒՐԱՏԲԵԳԵԱՆ
Տեղակալ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի եւ Նախագահող Պատ. Գեր. Հոգ. Խորհրդի,
Ս. ԷԶՄԻԱՆԻՆ

Շնորհն ունեցանք անհուն բերկրութեամբ ընդունելու Ձեր Ամենապատուութեան եւ Պատ. Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի շարույն 4 օգոստոս քուակիր (Թիւ 238) պատգամաւոր, որով ընտրատուութիւններ եւ խնդակցութիւններ կը յայտնէին Ամենապատու. Տ. Թորգոմ Ս. Արքեպիսկոպոս Գուսակեանի Երուսաղէմի Ս. Արքային Պատրիարք ընտրուելուն առթիւ:

Ձեր Ամենապատուութեան սոյն գրութիւնը կարգացինք ի յուր Ս. Ուխտիս բոլոր անդամաց:

Մեր եւ Միաբանութեանս արեւը ամենախորին ընտրակալութեամբ եւ երախտագիտութեամբ լեցուցին Ձեր Ամենապատուութեան եւ Պատ. Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի արագին բարեմաղրութիւններն ու բարի իղձերը, զորս հաճած էին ուղղել Ս. Յակոբեանց Ուխտիս բարոյական եւ նիւթական բարգաւաճման համար:

Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյն Ընդհանրական Հայրապետութեան հանդէպ խանդավառագին սիրոյ եւ հպատակութեան զգացումներով առ լցուած Միաբանութիւնս նաեւ, իր կարգին, արեւանդն մաղթանքներ կը վերադրէ առ Տէր, որ իչ ժամանակէն վերջնէ սուգի ուղղ Մայր Արքայի վրայէն, բազմեցնելով Անոր վրայ արժանաւոր Փետայն եւ յաջորդը Սրբոյն

Գրիգորի Հայաստանեայց Լուսաւորչին, յուրախութիւն եւ ի մխիթարութիւն Մօրա Լուսոյ Ս. Էջմիածնի հաւազանս արդւոյ:

Կը մաղթենք նաեւ միաբերան որ օրհնէ եւ արդիւնատու Տէր Աստուած այն ցանկերն ու վասակները, զորս Ս. Արքայի այս երկարատեւ պարապութեան միջոցին՝ Ձեր Ամենապատուութիւնը եւ Ձեր լծակից Պատ. Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը զործ կը դնէին Ս. Եկեղեցւոյ փառքին եւ պայծառութեան համար:

Յարին յարգանայ ողջունելու եւ սիրով հարգանքներ պատրաստելու:

Խ. Աղօրական
Պատրիարքական Տեղական
(Ստորագրութիւն)
ՄԵՍՐՈՊ ԵՊԻՍԿՈՍՈՍ ՆՇԱՆԵԱՆ

ՊՐՈՖ. ՆԻԿՈԼԱՅ ԽՈՐԳԱՅԻ ՆԱՄԱԿԸ
ԵՒ ՍՐԲ. ՏԵՂԱՊԱԶԷԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Ռուսմանիոյ վարչապէս Պրոֆ. Նիկոլայ Խորգայի յօրելեանին առթիւ Տեղական Ս. Հօր կողմէ հեռագիր մը տուած եւ անոր պատասխանն ալ ստացուած էր (Տես Սիւնն ս. ք. մայիս, էրես 160):

Հայաստէր Պրոֆ. Վարչապէսը անձամբ ձեռագիր նամակ մըն ալ ուղղած է Ս. Արքային Պատ. Տեղականին: Հետեւեալը բարգաւաճութիւնն է ձեռնարկէն լեզուով այդ նամակին:—

Սրբազան Տէր,

20 Յուլիս 1931

Ձեր շնորհաւորութիւններէն խորապէս ըզգածուած եմ, և ջերմագին շնորհակալ եմ անոնց համար:

Հայ Ազգը որուն այդքան բան կը պարտի մարդկային քաղաքակրթութիւնը, առ ի չգոյէ միայն և և ազատ պետութեան մը, պահպանած է իր կրօնական կազմակերպութիւնը, որ միշտ կ'որդն է իր ապագայ քաղաքական կեանքին: Իցի՛ւ թէ կարենայիք Վիայ ըլլալ այդ վերջաին յարութեան:

Ընդունեցէ՛ք, Սրբազան Տէր, իմ մասնաւոր յարգանքի զգացումներուս հաւատարմութիւնը:

Ն. ԽՈՐԳԱՅ

Նոյնին պատասխանը՝ Տեղական Սրբազանին կողմէ:—

(Թարգմանութիւն)

11217/16 18 օգոստոս 1931

ՆՈՐԻՆ ՎԱՆԵՄՈՒԹԻՆ ՏՐ. ՆԻԿՈԼԱՅ ԽՈՐԳԱՅԻ
Նախագահ Ռուսմանիոյ Թագաւորութեան
Նախարարաց Խորհրդին
ՊՈԽԲՐԷՇ

Ձերդ Վսեմութիւն,

Նաո զգածուեցանք այն նամակէն՝ զոր Ձեր Վսեմութիւնը հաճած էր ուղղել Մեզի. վստահ

Ձեր բարի խօսքերը Մեր սրտերուն ամէնէն ներքին լարերը թրթռացուցին:

Ինչպէս որ Ձեր քաղաքական խորունկ թափանցողութեամբ սահմանած էք, մեր դժբախտ Ազգը իբրեւ զրահ իր Եկեղեցին միայն ունի, պահապան իր լիզուին, իր աւանդութեանց եւ իր գոյութեան: Եւ մենք, անոր ծառաները, անհաւն երախտագիտութիւն մը կը զգանք հանդէպ այն բոլոր մեծ սրտերուն՝ որոնք գիտեն տեսնել եւ գնահատել գեղեցկութիւնը այս ճիգին. որ անյողզող է մինչեւ նահատակութիւն: Մեր Եկեղեցին՝ որ ռոսիս միջավայրի մը մէջ քրիստոնէութեան յառաջապահի գիրքն ունեցած ըլլալով՝ յաջողած է փրկել ու պահպանել իր հաւատքն ու իր դաւանները:

Ձերդ վսեմութիւն, մեր ապագային նկատմամբ Ձեր բոլոր գեղեցիկ խօսքերուն եւ Ձեր գործերուն իսկ արժանապէս բարձր արժէք մը ստացած Ձեր համակրութեան համար, շնորհակալութիւն:

Տա՛յր Աստուած՝ որ Սուրբ Տեղերուն մէջ Մեր շնորհաւորող աղօթքները Ձեր վարած մեծ ու հիւրընկալ երկրին երջանկութեան եւ բարօրութեան համար՝ բերէին Ձեզի օրհնութիւններն Ամենակալին:

(Ստորագրութիւն)

ՄԵՐՈՐԳ ԵՊՍ. ՆԵԱՆԵԱՆ

Տեղապան Հայոց Երուսաղէմի Պատրիարքութեան

ԳԵՐ. Տ. ՍՄԵԱՏ ՍՐԲԱԶԱՆԻ

Ս. ԱԹՈՒ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

Պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ փոխտնորդ ԳԵՐ. Տ. Սմբատ Սպա. Գաղաղեան, որ Կ. Պոլսէն մեկնած էր Ս. Աթոռոյս Ընտրեալ-Պատրիարքին Հրապիրակ Մարմնոյն նախագահի պաշտօնով եւ եփուպտոս եկած՝ ամսոյս (օգոստոս) 21-ին ժամանեց Ս. Աթոռ, առաջին անգամ ըլլալով իր եպիսկոպոսացումէն ի վեր, 1924-ին:

Սրբազանը դիմաւորելու համար Տեղապան Սրբ. Հօր կողմէ՝ մինչեւ Լիւդղայի կայարան գացին Հոգ. Տ. Տ. Կիւրեղ եւ Պարգեւ վարդապետները:

Երուսաղէմի կայարանին մէջ ալ Նորին Սրբազնութիւնը ընդունուեցաւ Հոգ. Տ. Գէորգ վարդապետի եւ դիւանապետ Տր. Կ. Նուրեանի կողմէ:

Ս. Յակոբայ աւագ-դրան առջեւ Տեղապան Ս. Հայրը, միարանութեան բոլոր անդամներով դիմաւորեց Տ. Սմբատ եպիսկոպոսը, որուն հետ ողջագորութեան ինք եւ Տ. Մկրտիչ եւ Տ. Մատթէոս Սրբազանները:

Ապա հանդիսաւոր «Հարաշափառ»ով առաջնորդուեցաւ Ս. Յակոբանց տաճարը, ուր կատարեց իր ուխտը Ս. Գիտարի վրայ, աղօթեց աւագ սեղանի

առջեւ, եւ ապա ուղղելով իր խօսքը Տեղապան Սրբազանի, Միարանութեան եւ ներկայ ժողովուրդին, շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն եղած ընդունելութեան համար, ուրախութիւն՝ իր միարանակից եղբարց մէջ զանուելուն համար, եւ շնորհաւորութիւն՝ պատրիարքական ընտրութեան երջանիկ եւ յաջող ընթացքին համար:

Ապա նոյն հանդիսաւորութեամբ առաջնորդուեցաւ Սրբազանը պատրիարքարանի դահլիճը, ուր Ս. Տեղապանը բարի գալուստ մաղթեց Միարանութեան կողմէ, եւ ներկայացուց Սմբատ Սրբազանի անձամբ ծանօթ չեղող՝ Մեծ Պատերազմէն յետոյ ձեռնադրուած Միարանութեան հոգեւորական անդամները:

Տ. Սմբատ եպս. պիտի մնայ Ս. Աթոռ մինչեւ որ Ընտրեալ-Պատրիարք Տ. Թորգոմ Արք. ի պաշտօնին հաստատութեան հրովարտակը հասնի Լոնդոնէն: Անկէ ետք պիտի ուղեւորի Գահիրէ, ի զուիս Հրապիրակ Մարմնոյն, Ն. Ամենապատուութիւնը իր Աթոռը. Երուսաղէմ առաջնորդելու համար:

ԵՐԿՈՒ ՄԻԱՐԱՆ ՎԱՐԳԱՊԵՏՆԵՐ

ԱՆԳԼԻԱ ԿԵՐՔԱՆ

Նախկին Կիւլպէնկեան Ընծայարանի Մեծանուն Բարերարին փափարին համաձայն՝ Ս. Աթոռոյս Տընօրէն ժողովին կողմէ որոշուեցաւ որ երկու վարդապետներ, նոյն ընծայարանի շրջանաւարտներէն, Անգլիա ղրկուին երկու տարի աստուածաբանական Տիւրի բարձրագոյն ուսմանց հետեւելու նպատակաւ:

Ըստ այսմ Տնօրէն ժողովը որոշեց Լոնդոնի Կիւնգս Կոլէճը ղրկել Հոգ. Տ. Տ. Սերովք Մաքուկեան եւ Շաւարժ Գուլումեան վարդապետները:

Հոգ. Հայրերը պիտի մեկնին ամսոյս Սեպտ. ի կէսէն առաջ, առաջին առիթով որ հանուին իրենց անցագիրները:

Վ Ե Ր Ա Փ Ո Ն Ո Ւ Մ

Այս տարի ալ Վերափոխման Տօնը կատարուեցաւ սովորական հանդիսութիւններով:

Կիր. առաւօտուն Տիրամօր Ս. գերեզմանին վրայ պատարագեց եւ գեղեցիկ ու տալաւորիչ բարոզ մը տուաւ, Ս. Աստուածածնի «բարի եւ խաղաղ մահը» խորհրդածութեան առարկայ ընելով, Ս. Աթոռոյս Պատր. Տեղապան Տ. Մեսրոպ Սրբազան:

Խուռն քաղմութիւն մը, մօտաւորապէս վեց-եօթն հարիւր հոգի, Երուսաղէմէն եւ Պաղեստինի այլ քաղաքներէն զովեւի բարեպաշտութեամբ մը ուխտի եկած էին Ս. Կոյսի գերեզմանին:

Անոնցմէ մեծ մասը կեցան թէ՛ Հարաթ երեկոյեան նախատօնակին եւ թէ՛ զիշերուան հսկման ժամերգութեան մինչեւ ժամը 8: Գիշերային եւ առաւօտեան ժամերգութիւններն ալ տեւեցին ժամը 9—

10.30, եւ յաջորդ օր, կիրակիին մնաց Հրաշափառն ու Պատարագը:

Այս տարի յոյնք եւ ասորիներ տարբեր օր տօնած ըլլալով՝ Վերափոխումը՝ Հայոց տօնը աւելի անդորր անցաւ եւ արարողութիւններն ու աղօթքները աւելի տպաւորիչ եւ հոգեզմայլ եղան:

Նշանակելի թիւով քաղմութիւն մըն ալ որ պատրաստուած էր մերձենալու Ս. Սեղանին, հաղորդուեցաւ:

Տէրը բոլոր հաւատացեալներու ուխտերն ընդունէ:

* * *

Յաջորդ օրը Մեռելոցին Ս. Պատարագը կը մատուցուի ի Ս. Փրկիչ, որ Հոգ. Տ. Զգոն վարդապետ պատարագեց եւ զեղեցիկ բարոյ մը խօսեցաւ անմահութեան եւ յիշատակի վրայ:

ՌԻԿԼԻՖ ԶՈՒՍ ՌԻՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

Ի Ս. ՅԱԿՈԲ

Ոկմտողի Համալսարանին Ուիլլիմ Հոլ կոչուած անգլիական դասանմի պատկանող առաւանդական կողմէն ուսանողներ իրենց մեծաւորներով երկու տարին անգամ մը երուսաղէմ ուխտի կուգան, Մերձաւոր Արեւելի իրենց կատարած շրջանի մ'ընթացին:

Ս. Արուստ Բնմայաբանին եւ այս կողմէն միջեւ այս վերջինին առաջին այցելութենէն ի վեր սիրալի բարբերութիւններ մշակուած են:

Այս տարի Հոլը երուսաղէմ հասաւ օգոստոս 1-ին եւ յաջորդ օրը ներկայ գտնուեցան, շուրջ 30 հոգի, տեղւոյն նախակրթարանի եւ մանկապարտէզի հանդէսին եւ իրենց անկեղծ հիացումն յայտնեցին:

Յո՛ր մը վերջ Բնմայաբանի ուսանողութիւնը, զըպրացաւ Տեսուչը եւ մի քանի վարդապետներ մասնաւոր կերպով քէլի հրաւիրուեցան Հոլին կողմէ, Սենս ճօն անգլիական եկեղեցւոյն հիւրանոցին մէջ. եւ քէլէն յետոյ, որ տեղի ունեցաւ յոյժ սիրալի խօսակցութիւններով, Բնմայաբանին կողմէ առաջնորդուեցան եւ այցելեցին Հայէկեներու վանքը եւ ուրիշ մի քանի տեղեր:

Օգոս. 17-ին Հոլը ընդունուեցաւ պատրիարքարանի դանիշին մէջ Տեղապահ Սրբազանին կողմէ, որ ողջունեց զանոնք, յայտնեց Հյո. եկեղեցւոյն համակրանքը հանդէպ Անգլիկանին, յիշեց Կանսերուրի Արեւալիսկոպոսին երուսաղէմ այցելութեան առթիւ իր ունեցած սիրալի տեսակցութիւնները, եւ բարեմաղորութիւններ բռաւ. Հոլի բոլոր անդամները ծունկի եկան եւ Տեղապահ Սրբազանի օրհնութիւնն ստացան: Հոլին Տեսուչը պատասխանեց Տեղապահին Սրբազանին. եւ ծամ մը տեսած այս ընդունելութենէն ետք, որու ընթացին պատարիւրքիւններ ալ եղան, հիւրերը Բնմայաբանին կողմէ առաջնորդուեցան Ս. Յակոբեանց Տաճարը եւ բոլորն ալ կատարեցին իրենց ուխտը:

Ասկէ ետք դարձեալ պատասխանուեցան Ժառ. Վրժ.ի սրահին մէջ՝ քէլով, եւ զուարթ մրմուռք մը ստեղծուեցաւ հիւրերուն եւ հիւրընկալներուն միջեւ: Խօսեցան նորէն Հոլի Տեսուչը եւ անոր ի պատասխան դպրացաւ Տեսուչը Տ. Կիրէղ վարդապետ: Ապա վանքին կառք մը տեղեր տեսնելէ ետք մեկնեցան երբ արդէն ուր էր երեկոյեան:

Ամառն ընթացին Հոլի կողմէ տուած ուրիշ քէլէ մը ետք՝ ուխտի այցելութիւն մը տեղի ունեցաւ անոնց կողմէ Սյունի սրբավայրերուն՝ Բնմայաբանի առաջնորդութեամբ:

Մեկնումէն օր մ'առաջ Հոգ. Տ. Կիրէղ Վրդ. Սենս ճօնի սրահին մէջ ծամ մը տեսող դասախօսութիւն մ'ըրաւ Հոլի կողմին՝ Հյո. եկեղեցւոյ վրայ:

Մեկնումի առթիւ ալ, դարձեալ, օգ. 29-ին, Տ. Կիրէղ եւ Տիրան վրդ.ներ քանի մը ստեղծուած ուսանողներով ողջերի զացին, եւ Հոլը համբու գրին զԵլի Դաւաւէր եւ անկէ՝ Սուրիա:

Այս բոլոր այցելութեանց եւ տեսակցութեանց ընթացին այս ուսանողները մօտ 30 հոգի, եւ անոնց մեծաւորները կարի յոյժ զեղեցիկ զպատարիւրքիւններ կրեցին երուսաղէմի Հայոց վանքէն եւ Հյո. եկեղեցիէն, որուն մասին յաւ ծանօթութիւններ ստացան ամէն առթիւ:

Այսպէսով Հոլն իրենց քանակութեամբ շրջանաւարտ եղած բոլոր ուսանողները, որոնք Անգլիկան եկեղեցւոյ եկեղեցականութեան նշանակելի մէկ մասը պիտի կազմեն, արդէն ծանօթացած եւ համակրած պիտի ըլլան Հյո. եկեղեցւոյն՝ եւ փոխադարձաբար:

Պ Ա Շ Տ Օ Ն Ա Կ Ա Ն Գ

Յ. Յունաց Պատրիարքարանի կողմէ եկեղեցական Պատուիրակութիւն մը, ի զուտ ունենալով Տ. Վարդիլոս Եպս. օգ. 25-ին այցելեց Պատրիարքարան եւ Դահլիճին մէջ ընդունուեցաւ Պատ. Տեղապահ Սրբազանին կողմէ: Եկողները իրենց Պատրիարքարանին եւ Միարանութեան շնորհակալութիւնները յայտնեցին Ամեն. Տ. Դամիանոս Պատրիարքի վանքին մէջն առթիւ Ս. Արուստ կողմէ արտայայտուած ցաւակցական զգացումներուն համար:

Հետեւեալ օրը, չորերշաբթի, ծամը 10.30-ին, Դեր. Տեղապահ Ս. Հայրը, հետն ունենալով Դեր. Տ. Սմբատ Ս. Եպիսկոպոսը եւ Հոգ. Ա. Թարգմանը եւ մի քանի վարդապետներ, փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Յունաց Պատրիարքարանին, եւ շնորհաւորեց նորընտիր Պատրիարքարան Տեղապահ Տ. Կեղեղոն Արքեպիսկոպոսի պաշտօնը, եւ բարեմաղորութիւններ ըրաւ Որթողոսի Պատրիարքութեան եւ Միարանութեան բարօրութեան համար:

Յ. Պաղեսիին Բարձր Կոմսեր Ն. Վ. Սր. Ճօն Չեքուրքի պաշտօնավարութեան շրջանը լրացած ըլլալով՝ ի մօտոյ քաղաքէս մեկնումին առթիւ, ի պատիւ Դորին Վսեմութեան թէյառնական մը տարուեցաւ երուսաղէմի Քաղաքապետ Վսեմ. Բաղդաթէյ Նէշաշիպի կողմէ: «Բալաս Օտլիսին մէջ, օգոստոս 26-ին, կէսօրէ ետք՝ Պատ. Տեղապահ Սրբազան, հետն ունենալով Հոգ. Տ. Պարգեւ վարդապետը եւ Դիւանապետ Տիրա Կ. Դուրեանը, ներկայ գտնուեցաւ այն թէյառնականին:

Յ. Բարձր Կոմսերը մեկնեցաւ ամառն (սեպտ.) 2-ին, առաւօտեան ծամը 10-ին: Ողջերթի զացած էին երուսաղէմի քաղաքային պաշտօնականները, հոգեւոր պետները, հիւպատոսներ եւն: